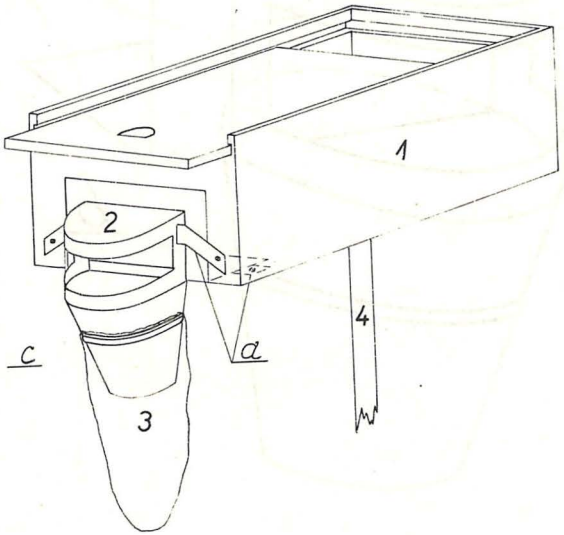
NĚKTERÉ ÚPRAVY POMŮCEK K ZÍSKÁVÁNÍ HMYZU

Einige Zurichtungen von Geräten zum Insektensammeln

Oldřich Ptáček a Mladen Kaděra

(S 5 obrázky)

Na základě zkušeností při sběru hmyzu, předkládáme některé zlepšené konstrukce fotoeklektoru, chovné bedny a skládacího rámu k entomologické síti.

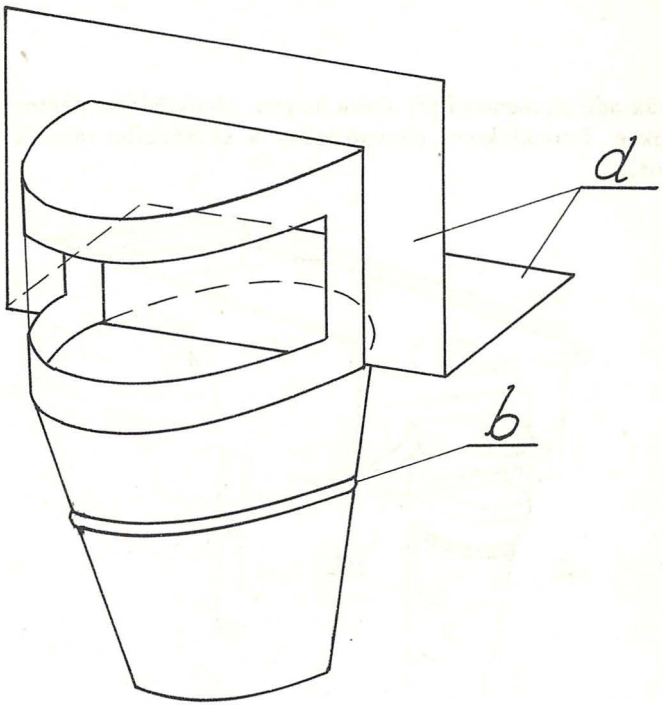

Fotoeklektor

Je jistě přáním každého entomologa, aby si opatřil fotoeklektor, který by pracoval co nejlépe a beze ztrát nasmýkaného hmyzu, hlavně pak hmyzu drobného. Pro zajištění těchto požadavků se nám nejlépe osvědčil následující, pro sběr v terénu upravený fotoeklektor.

Jak je vidno z obrázku, upomíná přístroj na známé běžně používané typy. Sestává z dřevěné krabice (1) s dobře těsnícím zasunovacím víkem, vysunutého plechového trychtýře s celuloidovým okénkem (2), pytlíku pro shromaždování hmyzu (3) a upevňovací tyče (4).

Vnější rozměry krabice jsou 22x14x10 cm. Tato velikost se při práci v terénu nejlépe osvědčila a to jak z hlediska kapacity, tak i praktičnosti při přenášení v batohu.

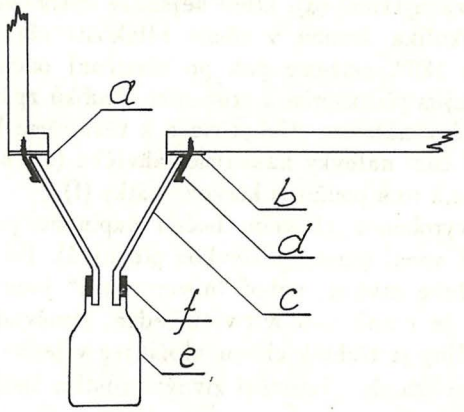

Celý vnitřek krabice (vyjma dna) je vyložen - a to je hlavní úprava - černým umakartem, případně je natřen barvou, rovněž černou, která po uschnutí zůstáva hladká a nelesklá. Vnitřek z plechu nebo ze dřeva s přirozenou barvou odráží a rozptyluje světlo, které do krabice vnikne okénkem a svádí nasmýkaný hmyz k rozlézání uvnitř krabice, kdežto černý umakart nebo barva tomu z velké části zabraňuje a hmyz leze přímo k okénku trychtýře. V krabici musí být (až na světlo v okénku) úplná tma. Rozlézání hmyzu po stěnách a víku krabice se snižuje také hladkostí umakartu nebo barvy.

Trychtýř je snímatelný a tím je celý fotoeklektor skladný. Po stranách a zespodu je ke krabici připevněn čtyřmi kovovými záchytkami (a). Na venkovním obvodě horní části trychtýře (asi 2 cm pod jeho základnou) je dokola přiletován drát (b), na přichycení pytlíku (3). Pytlík je tu zdrhnut tenší gumičkou (c). V místě dotyku s krabicí je trychtýř opatřen kolmými plochami (d), které jsou se strany ke krabici polepeny hrubší měkkou látkou. Přiložením trychtýře k otvoru v krabici a jeho zajištěním záchytkami se zabezpečí těsný styk obou částí a tím znemožní únik nejdrobnějšímu hmyzu. Do okénka zevnitř hlavy trychtýře připevníme pásek celuloidu a tím zamezíme přichytávání hmyzu na hranách okénka.

Pracujeme-li s fotoeklektorem v terénu, obvykle jej klademe na pařezy, větší kameny a podobná vyvýšená místa. Tam však, kde tyto možnosti nejsou, dobře nám poslouží hliníková tyč, upevňující fotoeklektor v žádané výšce nad povrchem půdy (4). Zhotovení takové tyče je vždy pohodlnější, než obvyklé pokládání fotoeklektoru na batoh.

Na spodní stranu dna krabice přišroubujeme malou destičku, do které zapustíme matici. Horní konec tyče opatříme závitem a do matice ji pak zašroubujeme podobně jako hlavici stativu do fotoaparátu. Pro lepší zapichování tyče do půdy přivaříme na jejím konci kovovou špici. Délku tyče upravíme tak, aby po zapíchnutí i s fotoeklektorem byl spodní konec pytlíku vzdálen od povrchu půdy asi 10 cm.

Chovná bedna

Při zkoumání ekologie hmyzu ee bez jeho chovu doma téměř neobejdeme. Použitím chovných beden můžeme také vcelku snadno a mnohdy i ve větším množství získat druhy, které se jinak při sběru v přírodě jeví jako vzácné. Proto již dnes většina entomologů chovných beden běžně používá.

Konstrukce naší chovné bedny směřovala hlavně k "odchovu" hmyzu vyvíjejícího se ve dřevě (větvích, kmínčích apod.), avšak dá se zcela zcela jistě dobře použít i k chovu hmyzu žijícího v jiném materiálu.

Podobně jako u fotoeklektoru, i zde je využito snahy hmyzu lézt ke světlu, které do bedny s uloženými požerky vniká skleněným odchytávacím trychtýřem (nálevkou).

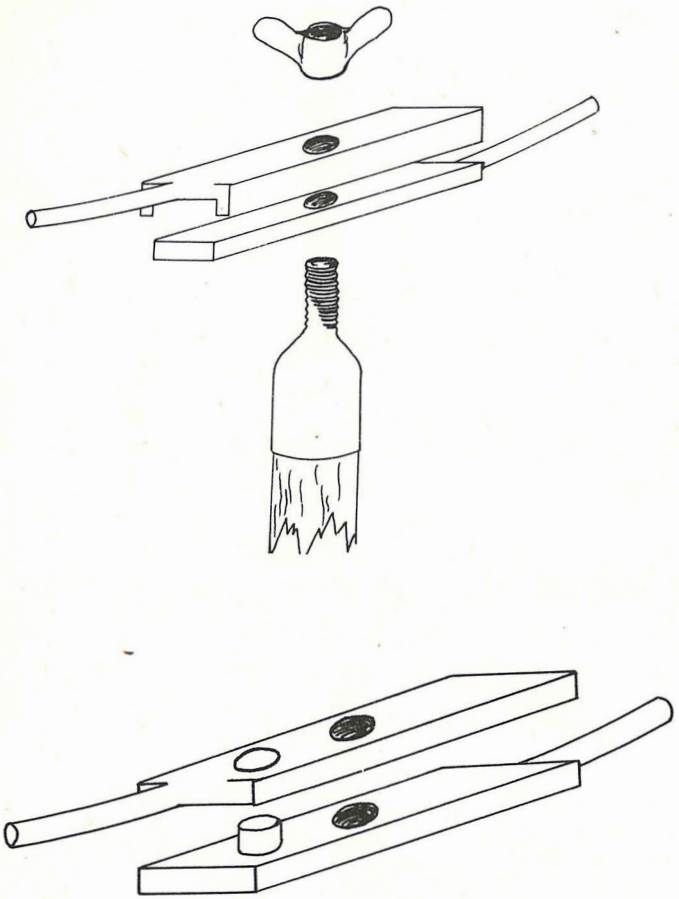
Nejprve zhotovíme vlastní bednu, a to nejlépe ze dřeva. Její velikost volíme podle množství požerků, které chceme do bedny umístit. Při výrobě dbáme hlavně na těsnost ve spojích stěn. Též víko musí dobře těsnit. Do dna bedny (nedaleko od čelní stěny) vyřežeme pak kruhový otvor. Průměr otvoru musí být o něco menší, než je horní průměr skleněné nálevky, kterou chceme použít. Hranu otvoru zkolmíme a vyhladíme. Poté celý vnitřek bedny natřeme černou acetonovou barvou (nejlépe dvakrát), aby se při vlhčení požerků nebortily stěny. Do kolmé hrany otvoru připevníme dokola hladký proužek plechu nebo celuloidu (a), a to tak, aby v horní části byl v úrovni dna a v dolní části přečníval asi o 1 až 2 cm. Na spodní stranu dna pak okolo otvoru přilepíme příslušně veliký kroužek z gumy nebo plsti (b), široký asi 2 cm. (pozn.: proužek plechu zamezuje hmyzu po spadnutí do nálevky jeho návrat zpět do bedny a gumový těsnící kroužek brání jeho úniku přes horní okraj nálevky). Na kroužek přiložíme vychytávací nálevku (c) a na několika místech ji zajistíme záchytkami (d), které nejsnáze vyrobíme zašroubováním a zahnutím několika šroubů v těsné blízkosti okraje nálevky. Otočením šroubků o 180°, můžeme pak po ukončení odchovu nálevku sejmout. Zpětným jejím přiložením a otočením šroubků zpět pak znovu při novém použití bedny nálevku přichytíme a k těsnícímu kroužku tak upevníme. Na spodní část nálevky nasadíme lahvičku (e), sloužící ke shromažďování hmyzu, a to s použitím korkové zátky (f).

Takto vyrobenou chovnou bednu naplníme požerky a položíme na skříň, stůl apod. (část s nálevkou přečnívá). Po celou dobu líhnutí již bednu netřeba otvírat, neboť "novorozenci" jsou samočinně odchytáni.

Mnohdy je nutné zhotovit více beden, poněvadž požerky z určitého druhu rostliny je třeba k chovu uložit jen v jedné bedničce, abychom se vyhnuli omylům při zjišťování živných rostlin apod.

Skládací rám k entomologické síti

Rám sítě je třídílný. Má tedy v obvodu kruhu jen dvě ohbí. Řešení upevňovacích patek ukazuje obrázek. Jejich jednoduchost velmi usnadňuje výměnu různě hustých nebo poškozených sítí.

Tento rám při složení zabírá jen malou plochu a osvědčil se nám lépe než rámy čtyřdílné. Trojdílnost zabezpečuje větší pevnost rámu, a to zvláště při jeho použití při smýkání.

